

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
МИКОЛАЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
імені В. О. СУХОМЛИНСЬКОГО
Факультет фізичної культури та спорту
Кафедра теорії та методики фізичної культури

ЗАТВЕРДЖУЮ

Проректор із науково-педагогічної роботи

О. А. Кузнецова

27 серпня 2019 р.

ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
ВІЙСЬКОВО-ПАТРІОТИЧНЕ ВИХОВАННЯ ШКОЛЯРІВ
ТА МЕТОДИКА ПРОВЕДЕННЯ НАВЧАЛЬНО-ПОЛЬОВИХ ЗБОРІВ

Ступінь бакалавра

Галузь знань 01 Освіта / Педагогіка

спеціальність 014 «Середня освіта»

014.11 Середня освіта (Фізична культура)

освітня програма Фізична культура та Захист Вітчизни

2019 - 2020 навчальний рік

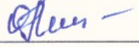
Розроблено та внесено: Миколаївський національний університет
імені В. О. Сухомлинського.

Розробник програми: Лелека Віталій Миколайович, доцент кафедри теорії та методики
фізичної культури, доктор філософії в галузі освіти, доцент.

Програму схвалено на засіданні кафедри теорії та методики фізичної культури
Протокол № 1 від «27» серпня 2019 року

Завідувач кафедри теорії та методики
фізичної культури (Литвиненко О. М.)

Програму погоджено навчально-методичною комісією факультету фізичної культури та
спорту

Протокол № 1 від «27» серпня 2019 року
Голова навчально-методичної комісії (Литвиненко О. М.)

Програму погоджено навчально-методичною комісією університету Протокол
від № 14 «27» серпня 2019 року

Голова навчально-методичної комісії університету (Кузнецова О.А.)

1. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Програма вивчення нормативної навчальної дисципліни «Військово-патріотичне виховання школярів та методика проведення навчально-польових зборів» складена Лелекою В.М. відповідно до освітньо-професійної програми підготовки ступеня бакалавр спеціальності 014 Середня освіта (Фізична культура), спеціалізація 014.11 Середня освіта (Фізична культура), освітня програма: Фізична культура та Захист Вітчизни; в узгодженні з навчальними планами, рекомендаціями МОН України, з урахуванням сучасних інтеграційних процесів у міжнародній освіті в контексті Болонської декларації, а також проблем економічного і соціального розвитку країни, особливостей галузі фізичної культури та спорту.

Предметом вивчення навчальної дисципліни є підготовка майбутніх вчителів предмету «Захист Вітчизни» до організації та проведення уроків у навчальних закладах системи загальної середньої освіти, до організації навчально-польових зборів (занять), визначення та створення особливих умов практичної складової під час вивчення розділів програми «Захист Вітчизни» їх методична підготовка до якісного проведення занять.

Передумови для вивчення дисципліни:

Програма навчальної дисципліни складається з таких кредитів:

4 курс (8 семестр)

Кредит 1. Система військово-патріотичного виховання. Оборонно-масова та оборонно-спортивна робота в середніх закладах освіти та оборонно-спортивних оздоровчих таборах.

Кредит 2. Організація і методика проведення заходів військово-патріотичного виховання. Організація і проведення військово-спортивних ігор в навчальних закладах системи загальної середньої освіти.

Кредит 3. «Організація позашкільного військово-патріотичного виховання».

Кредит 4. «Організація та проведення гурткової роботи школярів»

Кредит 5. Призначення і організація оборонно-спортивного оздоровчого табору. Організація навчально-виховного процесу в оборонно-спортивному оздоровчому таборі.

Кредит 6. Організація та методика проведення занять з тактичної та вогневої підготовки в оборонно-спортивному оздоровчому таборі.

Кредит 7. Організація проведення прикладної фізичної підготовки і спортивно-масової роботи. Військово-спортивне свято в оборонно-спортивному оздоровчому таборі .

Кредит 8. Практичне проведення занять з тактичної підготовки. Дії солдата в обороні та наступі.

1.1 Мета, завдання навчальної дисципліни

Мета курсу: підготовка студентів майбутніх вчителів із предмету «Захист Вітчизни», які володіли б військово-педагогічними знаннями, уміннями та навичками, необхідними для успішного виконання обов'язків з організації, теорії і методики проведення уроків предмету «Захист Вітчизни» з обов'язковим використанням форм, методів, принципів військово-патріотичного виховання в навчальних закладах системи загальної середньої освіти, організації і проведення навчально-польових зборів (занять) з учнями випускниками середніх навчальних закладів, які пройшли курс предмету «Захист Вітчизни».

Завдання курсу:

- ознайомити із законодавством України з питань військової справи «Концепція допризовної підготовки і військово-патріотичного виховання», «Закон України «Про військовий обов'язок та військову службу», Положення про допризовну підготовку; Статути Збройних Сил України.

- ознайомити із змістом та методами навчання у навчальних закладах системи загальної середньої освіти;

- ознайомити із система військово-патріотичного виховання; оборонно-масовою та

оборонно-спортивною роботою в середніх закладах освіти;

- ознайомити з плануванням навчально-польових зборів;
- ознайомити з навчально-матеріальною базою, об'єктами і матеріально-технічним забезпеченням під час організації навчально-польових зборів.
- надати знання щодо організації роботи спортивних гуртків і секцій в середніх закладах освіти; організації і методики проведення заходів військово-патріотичного виховання; організації позашкільного військово-патріотичного виховання молоді;
- ознайомити з формами, методами та принципами військово-патріотичного виховання, організацією та проведенням навчально-польових зборів;
- розкрити основні напрями сприяння позитивному відношенню до військової служби.

1.2 Освітньо-кваліфікаційні вимоги

Очікувані результати навчання:

ПРН 1. Знає нормативні акти у галузі освіти, сфері фізичної культури і спорту; підходить до забезпечення якісного виконання завдань професійної діяльності на основі інструкцій, методичних рекомендацій, встановлених норм, нормативів, технічних умов тощо; вносить рекомендації щодо введення нових чи зміни існуючих вимог до якості послуг у сфері фізичної культури і спорту.

ПРН 2. Демонструє знання й уміння застосовувати на практиці основні положення фізіології, біомеханіки, морфології, педагогіки, психології, біохімії для розвитку фізичних (рухових) якостей, формування рухових умінь і навичок людей різних вікових груп, володіє засобами інтегрального гармонійного (розумового, духовного і фізичного) розвитку людини.

ПРН 3. Демонструє уміння планувати, чітко формулювати цілі, застосовувати різноманітні методики, технології, які сприятимуть ефективній організації навчально-виховного процесу.

ПРН 5. Демонструє знання правил профілактики травматизму та надання першої медичної допомоги; володіє основними методами захисту населення від можливих наслідків аварій, катастроф, стихійних лих.

ПРН 6. Демонструє знання законів і принципів розучування рухових умінь і навичок, володіє теорією і методикою розвитку рухових умінь і навичок в базових видах рухової активності.

ПРН 8. Демонструє уміння у розробці навчально-методичних матеріалів (робочих програм, навчально-тематичних планів) на основі освітнього стандарту та зразкових програм з урахуванням виду освітньої установи, особливостей класу / групи та окремих учнів.

ПРН 16. Демонструє дотримання етичних норм поведінки, вміє формувати комунікаційну стратегію з колегами, соціальними партнерами, учнями й вихованцями та їхніми батьками;

ПРН 17. Демонструє ефективну співпрацю учнів і вихованців, ефективно працює в команді (педагогічному колективі освітнього закладу, інших професійних об'єднаннях); несе відповідальність за результати своєї професійної діяльності; дотримується етичних норм ділового спілкування та поведінки.

ПРН 24. Демонструє знання законодавчої бази, що регламентує вивчення предмету «Захист Вітчизни» в навчальних закладах системи загальної середньої освіти, знання і уміння застосовувати на практиці основні їх положення для підготовки учнів до захисту Вітчизни.

ПРН 25. Спроможний самостійно організувати та проводити військово-патріотичну роботу, яка сприятиме розвитку особистісних якостей учня, як громадянина-патріота України.

ПРН 26. Демонструє уміння розробляти та застосовувати методики, технології для розвитку практичних навичок учнів з предмету «Захист Вітчизни».

ПРН 27. Демонструє уміння застосувати об'єкти навчально-матеріальної бази під час проведення уроків з предмету «Захист Вітчизни».

Згідно з вимогами освітньо-професійної програми студент оволодіває такими компетентностями:

I. Загальнопредметні:

ЗК 1. Здатність діяти етично, соціально відповідально та свідомо.

ЗК 2. Здатність працювати в команді та автономно.

ЗК 6. Здатність до самовдосконалення та саморозвитку.

ЗК 7. Здатність вільно спілкуватися державною мовою (усно та письмово).

ЗК 11. Здатність учитися; володіти високою мотивацією до підвищення свого культурного і професійного рівня.

II. Фахові

ФК 1. Здатність формувати в учнів предметні компетентності з педагогіки, фізичного виховання, медико-біологічних та психологічних основ і технологій розвитку рухових умінь і навичок та фізичних якостей, санітарно-гігієнічних основ діяльності у сфері фізичної культури.

ФК 8. Здатність вести документацію, що забезпечує процес навчання з фізичної культури в середніх загальноосвітніх навчальних закладах.

ФК 9. Здатність здійснювати профілактику травматизму, забезпечувати охорону життя і здоров'я дітей.

ФК 13. Здатність оцінювати фізичні здібності і функціональний стан учнів, адекватно вибирати засоби і методи рухової діяльності для корекції стану учнів з урахуванням їх індивідуальних особливостей.

ФК 15. Здатність до організаційної роботи у сфері фізкультурно-оздоровчої роботи у навчальних закладах, позашкільних закладах учнівської молоді (зі спортивного туризму й орієнтування), літніх дитячих оздоровчих таборів.

ФК 17. Здатність до ініціативності, відповідальності та навичок до безпечної діяльності відповідно до майбутнього профілю роботи, галузевих норм і правил, а також необхідного рівня індивідуального та колективного рівня безпеки у надзвичайних ситуаціях.

ФК 18. Здатність до планування навчально-вихованого процесу з вивчення предмету «Захист Вітчизни» у навчальних закладах системи загальної середньої освіти, самостійної організації уроків, застосування сучасних ефективних методів навчання з предмету «Захист Вітчизни», ведення відповідної документації.

ФК 19. Здатність до підготовки учнів для проходження військової служби у Збройних силах України та до захисту Вітчизни.

ФК 20. Здатність до організаційної, позакласної роботи з військово-патріотичного виховання.

У результаті вивчення дисципліни студент повинен:

знати:

- основний зміст, принципи та методи військово-патріотичного виховання;
- наукові та ідейно-теоретичні основи військово-патріотичного виховання;
- обов'язки посадових осіб у навчальному закладі щодо військово-патріотичного виховання учнів;
- мету, завдання і напрямки оборонно-масової роботи, форми та методи оборонно-масової роботи;
- мету та основні завдання військово-патріотичного виховання учнівської молоді та навчально-польових зборів учнів старшої школи;
- зміст «Концепції допризовної підготовки і військово-патріотичного виховання», Закону України «Про військовий обов'язок та військову службу», Положення про допризовну підготовку; Типове положення про оборонно-спортивні оздоровчі табори;
- обов'язки посадових осіб оборонно-спортивного оздоровчого табору;
- загальні ключові компетенції та їх відповідність до компонентів предмету «Захист Вітчизни»;
- роль і завдання органів місцевої влади, освіти та військового управління з питань організації, забезпечення і навчально-методичного керівництва навчально-польовими зборами;

- вимоги до обладнання табору і табелі забезпечення інвентарем, зброєю, навчальними посібниками та іншим майном;
- порядок забезпечення оборонно-спортивного оздоровчого табору зброєю, навчальними посібниками і табельним майном;
- вимоги програми «Захист Вітчизни» щодо проведення навчально-польових зборів, розпорядок дня зборів і організацію його виконання;
- особливості планування у навчальному закладі системи загальної середньої освіти;
- вимоги до навчальної зброї, боєприпасів та інженерного майна;
- заходи безпеки під час проведення занять на навчально-польових зборах;
- основні об'єкти навчально-матеріальної бази та їх характеристику;
- структуру організації навчального процесу навчально-польових зборів;
- особливості позакласної роботи військово-патріотичного виховання молоді;
- права і обов'язки вчителя предмету «Захист Вітчизни», та під час підготовки до навчально-польових зборів, класного керівника, керівника гурткової роботи з військово-патріотичного виховання.

уміти:

- використовувати отримані теоретичні знання на практиці;
- якісно застосовувати основні форми, методи та принципи військово-патріотичного виховання під час організації та проведення занять з предмету «Захист Вітчизни»;
- якісно складати плануючі документи щодо організації навчально-польових зборів;
- ефективно застосовувати між предметні зв'язки з іншими предметами під час проведення уроку «Захист Вітчизни»;
- планувати військово-патріотичної і оборонно-масової роботи в середніх закладах освіти та оборонно-спортивних оздоровчих таборах;
- ефективно використовувати об'єкти навчально-матеріальної бази навчального закладу під час організації та проведення навчально-польових зборів, технічні засоби навчання, навчальну зброю та боєприпаси, інженерне майно;
- якісно організовувати та проводити військово-спортивні свята в оборонно-спортивному оздоровчому таборі;
- вміло проводити практичні заняття з різних розділів програми «Захист Вітчизни»;
- ефективно організовувати навчальну стрільбу з автомата Калашникова під час навчально-польових зборів;
- організовувати роботу спортивних гуртків і секцій з військово-патріотичного виховання молоді в навчальних закладах системи загальної середньої освіти;
- організовувати і проводити походи по місцях бойової та трудової слави народу України;
- ефективно та якісно організовувати роботу на навчальних місцях згідно розділів програми «Захист Вітчизни».

2. Інформаційний обсяг навчальної дисципліни «Військово-патріотичне виховання школярів та методика проведення навчально-польових зборів» (8 семестр, 240 годин / 8 кредитів ЄКТС).

Кредит 1. Система військово-патріотичного виховання. Оборонно-масова та оборонно-спортивна робота в середніх закладах освіти та оборонно-спортивних оздоровчих таборах.

Тема 1. Методологічні основи військово-патріотичного виховання.

Предмет і завдання курсу «Основи військово-патріотичного виховання». Наукові та ідейно-теоретичні основи військово-патріотичного виховання. Основний зміст, принципи та методи військово-патріотичного виховання. Розгляд та вивчення документів постанови Про Комплексні заходи Кабінету Міністрів України щодо реалізації державної молодіжної політики в Україні ("Молодь України"). Концепція допризовної підготовки і військово-патріотичного виховання молоді. Історія становлення військового виховання захисників України. Особливості військового виховання на сучасному етапі. Формування патріотизму в

українському суспільстві – одне з основних завдань закладів освіти. Духовність і культура – основа військово-патріотичного виховання. Суспільне значення патріотизму. Мета і завдання і механізм формування патріотичних якостей громадян України. Особливості розпорядження голови обласної державної адміністрації «Про підсумки допризовної підготовки у навчальному році та завдання на навчальний рік»

Тема 2. Військово-патріотичне виховання молоді в навчальних закладах системи загальної середньої освіти та оборонно-спортивних оздоровчих таборах.

Основний зміст та напрямки військово-патріотичної роботи у навчальному закладі та оборонно-спортивному оздоровчому таборі. Форми та методи військово-патріотичного виховання учнів на заняттях та в позаурочний час. Місце та обов'язки директора, викладача предмету “Захист Вітчизни”, класного керівника та вчителів школи, громадських організацій, ТСОУ та сім'ї у військово-патріотичному вихованні учнів. Обов'язки Міністерства освіти і науки України, інших центральні органи виконавчої влади, яким підпорядковані навчальні заклади щодо військово-патріотичного виховання учнів. Обов'язки посадових осіб у навчальному закладі щодо військово-патріотичного виховання учнів. Програма свята «День здоров'я» та план її проведення в навчальному закладі. Мета, завдання і напрямки оборонно-масової роботи. Форми та методи оборонно-масової роботи. Особливості проведення оборонно-масової роботи в оборонно-спортивному оздоровчому таборі. Загальні вимоги до планування військово-патріотичної і оборонно-масової роботи в середніх закладах освіти та оборонно-спортивних оздоровчих таборах. Зміст та методика розробки комплексного плану військово-патріотичної і оборонно-масової роботи.

Тема 3. Військово-патріотичне виховання учнів на бойових і трудових традиціях народу України та її збройних сил. Організація роботи спортивних гуртків і секцій в навчальних закладах системи загальної середньої освіти.

Застосування традицій українського народу у справі виховання учнівської молоді. Форми і методи виховання учнів на бойових і трудових традиціях українського народу, його духовній спадщині, культурі, національних традиціях, символах, звичаях, віруваннях та побуті. Зміст, завдання та мета місячника оборонно-масової роботи. Керівництво грою “Джура”. Скласти план місячника оборонно-масової роботи. Складання варіантів планів військово-патріотичного виховання в навчальному закладі. Гурткова система виховання: гурткові знамена, гурткові традиції. Обов'язки та права посадових осіб гуртків. План організації спортивної гурткової роботи.

Кредит 2. Організація і методика проведення заходів військово-патріотичного виховання. Організація і проведення військово-спортивних ігор в навчальних закладах системи загальної середньої освіти.

Тема 4. Особливості застосування форм та методів військово-патріотичного виховання.

Підготовка до практичного проведення бесід з тематики військових та трудових традицій Українського народу. Значення кіно й театру у військово-патріотичному вихованні молоді. Добір фільмів та порядок їх застосування в ході допризовної підготовки. Значення літератури та образотворчого мистецтва у військово-патріотичному вихованні. Написання твору про враження відвідування музею ім. Верещагіна. Функції навчального процесу у формуванні в учнів готовності до захисту Вітчизни. Система роботи вчителя з військово-патріотичного виховання учнів у ході навчального процесу. Підготовка вчителя до уроку. Написання план-конспекту уроку з використанням різних форм військово-патріотичного виховання (тема уроку за бажанням). Порядок проведення військово-професійної орієнтації молоді: професійна освіта, професійна консультація, видача рекомендацій юнакам. Правила та умови прийому до вищих навчальних закладів освіти.

Тема 5. Організація і проведення походів по місцях бойової та трудової слави народу України.

Мета походів, їх значення у вихованні учнів. Заходи безпеки в походах. Положення про походи, порядок їх організації і проведення по місцях бойової та трудової слави народу України і його збройних сил. Пошукова робота під час походів. Використання зібраного матеріалу у військово-патріотичному вихованні. Особливості туристичного походу 1 категорії складності за маршрутом Бахчисарай – Ласпі. Порядок розробки плану-походу.

Тема 6. Організація та методика проведення тематичних вечорів і ранків, уроків

мужності і пам'яті, зустрічей з ветеранами війни і праці, військовослужбовцями збройних сил України

Організація роботи викладача ЗВ, педагогічного колективу школи по підготовці і проведенню походів. Підведення підсумків походу. Організації проведення тематичних вечорів, уроків мужності і зустрічей. Методика підготовки і проведення тематичних вечорів, ранків, уроків мужності і зустрічей. Завдання і значення вікторин, диспутів, оглядів-конкурсів у військово-патріотичному вихованні молоді. Методика підготовки і проведення вікторин, диспутів, оглядів-конкурсів з військово-патріотичної тематики. Зразок про проведення Вікторини з історії, географії, економіки та культури Словачької Республіки. Правила проведення циклу вікторин „Авто-Шанс”. Вікторина з основ цивільного захисту. Вимоги до розробки лекцій, рефератів, доповідей з військово-патріотичної тематики. Методика написання лекцій, рефератів, доповідей та планів-конспектів. Добір і вивчення літератури. Підготовка викладача до читання лекцій, доповідей. Методика читання лекцій. Значення музеїв, кімнат бойової та трудової слави у військово-патріотичному вихованні молоді. Створення музеїв і кімнат (кутків) бойової та трудової слави у навчальних закладах, і організація їх роботи. Форми використання матеріалів музею у військово-патріотичному вихованні молоді. Робота Ради музею з військово-патріотичного виховання. Мета і завдання теоретичних конференцій, порядок їх підготовки і проведення. Підготовка і проведення теоретичних конференцій. Положення про Всеукраїнську військово-спортивну гру "Патріот". Положення проведення військово-патріотичної гри «Джура». Мета, завдання і зміст військово-спортивного свята у навчальному закладі та особливості його проведення в ОСОТ. Підготовка команд учасниць. Розробка плану, методика проведення військово-спортивного свята. Підведення підсумків.

Кредит 3. «Організація позашкільного військово-патріотичного виховання».

Тема 7. Система позашкільного військово-патріотичного виховання, клуби, об'єднання та військово-шефська робота.

Організація і форми військово-шефської роботи. Зміст військово-шефської роботи. Система позашкільного виховання. Завдання і напрямки позашкільного військово-патріотичного виховання. Історія ТСОУ. Зміст діяльності товариства, її структура і завдання. Планування роботи первинної організації ТСОУ. Види об'єднань і клубів. Організація роботи. Зміст роботи військово-патріотичних об'єднань і клубів. Виховання в літньому оздоровчому таборі.

Тема 8. Роль і завдання оборонно-спортивних гуртків (секцій) у військово-патріотичному вихованні молоді.

Зміст роботи гуртків. Обов'язки керівника гуртка, програми, плани. Історія скаутського руху. Принципи руху розвідників. Спеціальності розвідників. Зміст національно-духовного та військово-патріотичного виховання в процесі гри “Джура”. Організація гри “Джура”. Зміст, форма і значення туризму і красзнавства у військово-патріотичному вихованні молоді. Організація одноденного пішого походу. Походи молоді по місцях бойової та трудової слави народу України.

Тема 9. Військово-патріотичне виховання в сім'ї.

Родина, як специфічне середовище для патріотичного виховання дітей. Допомога родині школи, громадськості, трудових колективів у вихованні дітей патріотами Батьківщини. Придбання вмінь виховувати дітей патріотами своєї Батьківщини. Підготовка до змагань з військово-прикладних видів спорту.

Кредит 4. «Організація та проведення гурткової роботи школярів»

Тема 10. Організація, планування та методика проведення гуртків «Джура» та «Захисники Вітчизни».

Організація гурткової роботи. Накази навчального закладу про проведенні гурткової роботи. Підготовка навчально-матеріальної бази до проведення гуртів. Програма гуртка «Джура». Програма гуртка «Захисники Вітчизни». Календарний план. Правила ведення журналу гуртка. Особливості методики проведення занять з розділів гуртка «Джура», «Захисники Вітчизни»

Тема 11. Організація, планування та методика проведення гуртків «Юний стрілець» та

«Влучний стрілець».

Програма гуртка «Юний стрілець», «Влучний стрілець». Календарний план. Правила ведення журналу гуртків. Особливості методики проведення занять з розділів гуртків «Юний стрілець» «Влучний стрілець».

Кредит 5. Призначення і організація оборонно-спортивного оздоровчого табору. Організація навчально-виховного процесу в оборонно-спортивному оздоровчому таборі.

Тема 12. Призначення і організація оборонно-спортивного оздоровчого табору.

Призначення і організація оборонно-спортивного оздоровчого табору (ОСОТ). Типове положення про оборонно-спортивні оздоровчі табори. Роль і завдання органів місцевої влади, освіти, військового управління з питань організації, забезпечення і навчально-методичного керівництва навчально-польовими зборами. Обов'язки посадових осіб оборонно-спортивного оздоровчого табору. Вимоги до обладнання табору і табелі забезпечення інвентарем, зброєю, навчальними посібниками та іншим майном. Типове положення про оборонно-спортивні оздоровчі табори. Вимоги до обладнання табору і табелі забезпечення інвентарем, зброєю, навчальними посібниками та іншим майном. Відповідальність посадових осіб за збереження зброї і майна оборонно-спортивного оздоровчого табору. Роль і завдання органів місцевої влади, освіти та військового управління з питань організації, забезпечення і навчально-методичного керівництва навчально-польовими зборами. Порядок забезпечення оборонно-спортивного оздоровчого табору зброєю, навчальними посібниками і табельним майном. Елементи навчально-матеріальної бази оборонно-спортивного оздоровчого табору та вимоги до них. Порядок користування основними об'єктами навчальної бази: тактичним полем, стрілецьким тиром, спортивним містечком, єдиною смугою перешкод тощо. Відповідальність посадових осіб за збереження зброї і майна оборонно-спортивного оздоровчого табору.

Тема 13. Організація навчально-виховного процесу в оборонно-спортивному оздоровчому таборі.

Вимоги програми «Захист Вітчизни» щодо проведення навчально-польових зборів. Розпорядок дня і організація його виконання. Склад і робота навчально-методичної ради в оборонно-спортивному оздоровчому таборі. Організація виховної і спортивно-масової роботи в оборонно-спортивному оздоровчому таборі. Порядок підготовки до навчально-польових зборів. Обов'язки викладача предмету «Захист Вітчизни» під час підготовки до навчально-польових зборів. Розпорядок дня і організація його виконання. Організація виховної і спортивно-масової роботи в оборонно-спортивному оздоровчому таборі. Документи планування навчально-виховного процесу, їх практична спрямованість. Особливості складання розкладу занять на навчально-польовому зборі. Зразок плану виховної і спортивно-масової роботи в оборонно-спортивному оздоровчому таборі. Комплексне заняття – його суть і значення. Роль керівництва оборонно-спортивного оздоровчого табору у плануванні, методичному і матеріально-технічному забезпеченні, безпосередньої участі і контролю за ходом проведення комплексних занять. Порядок проведення тактико-стройових занять з теми: «Дії солдата у складі механізованого відділення». Порядок проведення комплексного заняття із застосуванням гри на місцевості на заключному етапі заняття з теми «Дії солдата у бою у складі механізованого відділення». Порядок комплексування завдань тактичної, психологічної та вогневої підготовки під час проведення тактичних занять. Порядок проведення тактико-стройових занять з теми: «Дії солдата у складі механізованого відділення в обороні». Порядок проведення тактико-стройових занять з теми: «Дії солдата у складі механізованого відділення в наступі». Порядок проведення тактико-стройових занять з теми: «Дії солдата у складі механізованого відділення в розвідці».

Кредит 6. Організація та методика проведення занять з тактичної та вогневої підготовки в оборонно-спортивному оздоровчому таборі.

Тема 14. Організація та методика проведення занять з тактичної підготовки в оборонно-спортивному оздоровчому таборі.

Порядок підготовки викладача до занять. Порядок підготовки помічників викладача на

навчальних місцях. Порядок підготовки навчальних місць та матеріально – технічного забезпечення. Ознайомлення з організацією проведення заняття. Визначення методів навчання. Визначення порядку викладання навчальних питань. Ознайомлення з навчальною літературою. Підбір навчального матеріалу до написання плану-конспекту уроку. Розробка НТК для помічників на навчальних місцях. Методика проведення уроку з тактичної підготовки «Дії солдата у складі механізованого відділення в обороні». Методика проведення уроку з тактичної підготовки «Дії солдата у складі механізованого відділення в наступі».

Тема 15. Організація та методика проведення занять з вогневої підготовки в оборонно-спортивному оздоровчому таборі.

Організація проведення уроків з теми: «Ведення вогню з місця по нерухомих цілях і цілях, що з'являються». Методика проведення уроків з теми: «Ведення вогню з місця по нерухомих цілях і цілях, що з'являються». Ознайомлення з організацією проведення уроків з вогневої при виконанні початкової вправи стрільби з АК-74. Ознайомлення з методикою проведення уроків з вогневої підготовки при виконанні початкової вправи стрільби з АК-74. Організація і методика проведення вогневого уроку в ОСОТ з виконанням контрольної вправи стрільби. Організація навчальних місць і підготовка помічників до заняття.

Кредит 7. Організація проведення прикладної фізичної підготовки і спортивно-масової роботи. Військово-спортивне свято в оборонно-спортивному оздоровчому таборі.

Тема 16. Організація проведення прикладної фізичної підготовки і спортивно-масової роботи.

Організація здачі норм фізичної готовності до служби в Збройних силах України. Організація і проведення змагань в військово-прикладних видів спорту. Роль викладача предмету «Захист Вітчизни» при проведенні заходів спортивно – масової роботи. Організація та методика проведення занять з прикладної фізичної підготовки. Організація фізичної підготовки учнів на заняттях з тактичної підготовки та попутного фізичного тренування під час пересування в район занять. Організація і проведення ранкової фізичної зарядки. Організація планових занять з теми: «Подолання перешкод». Подолання єдиної смуги перешкод з елементами психологічного впливу. Склад і завдання комісії щодо проведення контрольних занять. Організація проведення контрольних занять з тактичної, вогневої, прикладної фізичної підготовки, військової топографії та основ цивільного захисту. Визначення загальної оцінки учням за якість засвоєння програми «Захист Вітчизни»

Тема 17. Організація проведення військово-спортивного свята в оборонно-спортивному оздоровчому таборі.

Організація проведення військово-спортивного свята в оборонно-спортивному оздоровчому таборі. Методика проведення військово-спортивного свята в оборонно-спортивному оздоровчому таборі. Порядок підготовки до проведення урочистого відкриття свята. Порядок підготовки до проведення показових виступів. Порядок підготовки до проведення змагань з військово-прикладних видів спорту та основ цивільного захисту. Порядок підготовки до проведення заключної частини свята.

Кредит 8. Практичне проведення занять з тактичної підготовки. Дії солдата в обороні та наступі.

Тема 18. Практичне проведення занять з тактичної підготовки в оборонно-спортивному оздоровчому таборі «Дії солдата у складі механізованого відділення».

Порядок проведення тактико-стройових занять з теми: «Дії солдата у складі механізованого відділення в обороні». Порядок проведення тактико-стройових занять з теми: «Дії солдата у складі механізованого відділення в наступі». Порядок проведення тактико-стройових занять з теми: «Дії солдата у складі механізованого відділення в розвідці». Ознайомлення з організацією проведення заняття. Визначення методів навчання. Визначення порядку викладання навчальних питань.

Тема 19. Практичне проведення занять з тактичної підготовки в оборонно-спортивному оздоровчому таборі «Дії солдата у складі механізованого відділення в обороні та наступі». Методика проведення вступної основної та заключної частини заняття. Ознайомлення з навчальною літературою. Підбір навчального матеріалу до написання плану-конспекту уроку. Розробка навчально-тренувальних карток для помічників на навчальних місцях.

3.Рекомендована література

Базова

1. Організація та методика викладання уроків предмету «Захист Вітчизни»: Посібник. Колектив авторів. / В.М. Лелека – Миколаїв РАЛ-поліграфія, 2014. – 176 с.
2. Захист Вітчизни. Курс навчання юнаків. 11 клас: робочий зошит. / В.М. Лелека – Х. : Видавництво «Ранок», 2015. – 64 с.
3. Захист Вітчизни. Курс навчання юнаків. 11 клас: розробки уроків. / В.М. Лелека – Х. : Видавництво «Ранок», 2015. – 208 с. (Серія «Сучасний майстер-клас»)
4. Захист Вітчизни. Курс навчання юнаків. 10 клас: розробки уроків. / В.М. Лелека – Х. : Видавництво «Ранок», 2015. – 208 с. (Серія «Сучасний майстер-клас»)
5. Захист Вітчизни. Курс навчання юнаків. 10 клас: робочий зошит. / В.М. Лелека – Х. : Видавництво «Ранок», 2016. – 64 с.
6. Захист Вітчизни. Організація та методика викладання предмета. 10-11 класи / В.М.Лелека – Х. : Видавництво «Ранок», 2016. – 192 с.
7. Захист Вітчизни (рівень стандарту, «Основи медичних знань») : підруч. для 10 кл. закл. загал. серед. освіти / В.М. Лелека, А.М. Бахтін, Е.В. Винограденко. – Харків : Вид-во «Ранок», 2018. – 144 с. : іл. ISBN 978-617-09-4349-1.
8. Захист Вітчизни (Рівень стандарту). 10 клас: міні-конспекти уроків до підруч. В.М.Лелеки, А.М. Бахтіна, Е.В. Винограденко. – Харків: Вид-во «Ранок», 2018 – 48 с. ISBN 978-617-09-3968-5
9. Захист Вітчизни (Рівень стандарту). 10 клас: міні-конспекти уроків до підруч. В.М. Лелеки, А.М. Бахтіна, Е.В. Винограденко. – Харків: Вид-во «Ранок», 2018 – 48 с. ISBN 978-617-09-3983-8
10. Захист Вітчизни. Рівень стандарту. 10 клас: зошит для оцінювання результатів навчання. / В.М. Лелека – Харків : вид-во «Ранок», 2018. – 48. ISBN 978-617-09-4623-2
11. Захист Вітчизни. Рівень стандарту, «Основи медичних знань». 10 клас: зошит для оцінювання результатів навчання. / В.М. Лелека – Харків : вид-во «Ранок», 2018. – 48. ISBN 978-617-09-4622-5

Допоміжна

1. Курс стрільб зі стрілецької зброї і бойових машин (КС СЗ і БМ). - К. 2015.
2. Рекомендації щодо порядку дій під час виконання завдань підрозділами Збройних Сил України у нестандартних ситуаціях. - К.: ГШ ЗС України, 2014.
3. Рекомендації щодо підготовки та несення служби на блокпостах підрозділами Збройних Сил України. - К.: ГШ ЗС України, 2014.
4. Методичні рекомендації щодо підготовки та застосування частин та підрозділів під час проведення АТО. - К.: КСВ ЗС України, 2014.

Інформаційні ресурси

1. Osvita.ua Середня освіта Навчальний рік 2018/19 Методичні рекомендації ЗАХИСТ ВІТЧИЗНИ. Методичні рекомендації для вчителів на 2018/19 рік <https://osvita.ua/school/materials/metod-rekom/61580/>
2. Форми і методи викладання предмету захист Вітчизни https://www.slideshare.net/olena_shyyka/ss-55337321
3. Лелека В.М., Винограденко В.Е. Захист Вітчизни. Робочий зошит. 10 клас. Курс навчання юнаків https://www.studmed.ru/leleka-vm-vinogradenko-ve-zahist-vtchizni-robochiy-zoshit-10-klas-kurs-navchannya-yunakv_438fb57ddf3.html
4. Лелека В.М. Захист Вітчизни. Організація та методика викладання предмета <https://www.ranok.com.ua/info-zakhist-vitchizni-organizatsiya-ta-metodika-vikladannya-predmeta-17092.html>
5. "Захист Вітчизни (рівень стандарту, "Основи медичних знань")" підручник для 10 класу закладів загальної середньої освіти <http://interactive.ranok.com.ua/course/pdrychniki/zahist-vtchizni-rven-standarty-osnovi-medichnih-znan-pdrychnik-dlya-10-klasy-zakladv-zagalno-seredno-osvti>
6. Захист Вітчизни Сайт вчителя предмета "Захист Вітчизни" Гапончука Юрія Адамовича <https://gaponchuk.wordpress.com/навчально-методичні-матеріали/>
7. Бібліотека методичних матеріалів для вчителів <https://vseosvita.ua/library/zahist-vitchizni>
8. Статути Збройних сил України: "Поняття про військові статути. " <https://vseosvita.ua/library/statuti-zbrojnih-sil-ukraini-ponatta-pro-vijskovi-statuti-97642.html>
9. Про затвердження Правил носіння військової форми одягу та знаків розрізнення військовослужбовцями Збройних Сил України <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1502-17>
10. Особливості методики військово-патріотичного виховання під час занять з предмета: «Захист Вітчизни» <https://vseosvita.ua/library/osoblivosti-metodiki-vijskovo-patriotichnogo-vihovanna-pid-cas-zanat-z-predmeta-zahist-vitchizni-7119.html>
11. План-конспект предмету «Захист Вітчизни». <https://www.sites.google.com/site/zahist56/plan-konspekt>

4. Форма підсумкового контролю успішності навчання:

екзамени у 5, 6, 7 семестрі.

5. Засоби діагностики успішності навчання:

Максимальна рейтингова оцінка за вивчення дисципліни протягом семестру оцінюється сумою набраних балів і становить 400 балів: 60% балів студенти накопичують на заняттях та під час поточного, кредитного контролю і 40% балів отримують під час підсумкового контролю.

Діагностичний розділ визначає диференційований та об'єктивний облік результатів навчальної діяльності студентів і включає в себе ряд підрозділів (блоків):

- контроль засвоєння теоретичних знань (опитування на практичних заняттях);
- оцінювання практичних навичок;
- оцінювання методичних навичок;
- оцінювання письмових завдань;
- оцінювання контрольних робіт;
- перевірка та оцінювання самостійної роботи студентів;
- індивідуальне науково-дослідне завдання;
- використання пакетів тестів;
- використання пакетів завдань для підсумкового контролю знань.